

NACZELNA IZBA PIELĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych

NIPiP-NRPiP-DM.0025.204.2020.MK

Warszawa, dnia 12 listopada 2020 r.

Pan
Adam Niedzielski
Minister Zdrowia

Szanowny Panie Ministrze,

Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych działając na podstawie ustawy z dnia 11 lipca 2011 r. *o samorządzie pielęgniarek i położnych* (Dz. U. z 2018 r., poz. 916 ze zm.) zwracamy się z prośbą o PILNE podjęcie działań w celu uregulowania statusu opiekuna medycznego jako opiekuńczego zawodu dla pacjenta i pomocniczego zawodu dla pielęgniarki i zawodu położnej oraz **wyraźnego rozgraniczenia kompetencji opiekuna medycznego od kompetencji pielęgniarki i położnej**. Wymaga to ustabilizowania systemu kształcenia osób chcących wykonywać zawód opiekuna medycznego, wyraźnego określenia ich zakresu uprawnień zawodowych i określenie zasad współpracy opiekuna medycznego z pielęgniarką i położną oraz zapewnienie obowiązku zatrudniania opiekunów medycznych we wszystkich stacjonarnych podmiotach leczniczych.

Uzasadnienie

Zgodnie z ustaleniami poczynionymi w zawartym Porozumieniu z dnia 9 lipca 2018 r. pomiędzy Naczelną Izbą Pielęgniarek i Położnych i Ogólnopolskim Związkiem Zawodowym Pielęgniarek i Położnych, a Ministrem Zdrowia i Narodowym Funduszem Zdrowia i przyjętą uchwałą nr 124/2019 Rady Ministrów w dniu 15 października 2019 r. *w sprawie przyjęcia dokumentu „Polityka wieloletnia Państwa na rzecz pielęgniarstwa i położnictwa w Polsce”*

02-757 Warszawa, ul. Pory 78, lok. 10
tel.: (22) 327 61 61, fax (22) 327 61 60
www.nipip.pl, e-mail: nipip@nipip.pl

Nursing **now**

Polska

2020
MIĘDZYNARODOWY
ROK PIELĘGNIARKI
I POŁOŻNEJ

(z uwzględnieniem etapów prac zainicjonowanych w roku 2018) (dalej zwana: Polityką), za sprawę pilną uznano uregulowanie statusu zawodowego opiekunów medycznych. Zgodnie z Polityką wskazano wyraźnie, że: „(...) W polskim systemie ochrony zdrowia brakuje zawodu pomocniczego, którego rolą będzie współuczestniczenie w bezpośredniej opiece nad pacjentem, przy jednoczesnym wspieraniu pracy pielęgniarek i położnych. Wobec powyższego, w opinii Zespołu niezbędne jest podjęcie działań mających na celu wprowadzenie do systemu opieki zdrowotnej takiej profesji (...)”. W opinii środowiska zawodowego pielęgniarek i położnych rolę personelu pomocniczego powinny pełnić osoby wykonujące zawód opiekuna medycznego.

W następstwie braku aktywności przedstawicieli władzy publicznej w uregulowaniu niniejszej sprawy, Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych podjęła uchwałę nr 136/VI/2013 NRPIP z 4 grudnia 2013 r. w sprawie przyjęcia katalogu czynności wykonywanych przez opiekuna medycznego u osoby chorej i niesamodzielnej na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki, zmienioną uchwałą nr 176/VI/2014 Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych z dnia 19 marca 2014 r., w celu wskazania środowisku pielęgniarek i położnych – wytycznych w zakresie współpracy z osobami zatrudnionymi na stanowisku opiekunów medycznych w niektórych podmiotach leczniczych. Jest to jedyna rzecz, którą mogliśmy zrobić w sytuacji braku przepisów w zakresie współpracy pielęgniarek i położnych z opiekunami medycznymi.

Niewątpliwym jest, że dynamiczny rozwój nauk medycznych, ustawiczne podnoszenie przez pielęgniarki i położne swoich kwalifikacji zawodowych, nabywanie nowych uprawnień i kompetencji; substytucja usług czyli przejmowanie przez pielęgniarki i położne dotychczasowych niektórych zadań realizowanych przez lekarzy, oraz pojawiania się nowych obszarów dla wykonywania przez nie działań medycznych – w praktyce brak jest możliwości i czasu do wykonywania przez pielęgniarki i położne czynności opiekuńczych względem pacjenta. Zgodnie z poczynionymi ustaleniami, wykonywania czynności *stricto* opiekuńczych – musi zostać przypisane opiekunom medycznym **bez jednoczesnego rozszerzania czynności medycznych.**

Konieczność podjęcia stanowczych działań doregulowania zasad współpracy pomiędzy pielęgniarką i położną a opiekunem medycznym wynika, zarówno z obowiązku realizacji postanowień Polityki, jak i troski o pacjenta, który wymaga świadczenia usług opiekuńczych.

Z przykrością pragniemy zauważyć, iż do tej pory nie podjęliście Państwo wystarczających działań, aby uregulować zakres uprawnień zawodowych opiekunów medycznych, ich zasady współpracy z personelem pielęgniarskim i położniczym i zapewnić ich zatrudnienie w każdym stacjonarnym podmiocie leczniczym.

Taka sytuacja sprzyja pojawianiu się nieakceptowanych rozwiązań. Tym samym z ogromnym niepokojem obserwujemy lokalne inicjatywy niektórych oświatowych szkół zawodowych, przedłużania okresu kształcenia kandydatów na opiekunów medycznych i próbach przypisywania tym osobom uprawnień do wykonywania samodzielnych czynności medycznych, **np. pobieranie krwi żyłnej na badania i innego materiału od pacjenta, asystowanie do zabiegów operacyjnych, udział w procedurach dializacyjnych itd.**

Zwracamy uwagę, iż są to policealne szkoły oświatowe dla osób bez wymaganej matury, a kluczowym celem kształcenia opiekunów medycznych ma być nauka czynności opiekuńczych i wsparcie kadry pielęgniarskiej i położniczej.

Biorąc pod uwagę powyższe Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych wyraża stanowczy sprzeciw wobec proponowanych lokalnie zmian diagnozowanych przez Ministerstwo Zdrowia i wnosi jak na wstępie.

Z wyrazami szacunku

Wiceprezes NRPiP

Sebastian Irzykowski

/dokument podpisany elektronicznie/

Załącznik

- Uchwała nr 136/VI/2013 NRPiP z dnia 4 grudnia 2013 r.
- Uchwała nr 176/VI/2014 NRPiP z dnia 19 marca 2014 r.

Do wiadomości:

- Małgorzata Zadorożna – Dyrektor Departamentu Rozwoju Kadr Medycznych w Ministerstwie Zdrowia.
- prof. dr hab. n.med. i n. o zdr. Maria Kózka - Konsultant Krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa.
- dr n. o zdrowiu Mariola Rybka - Konsultant Krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa opieki długoterminowej.
- dr n. o zdrowiu Izabela Kaptacz - Konsultant Krajowy w dziedzinie pielęgniarstwa opieki paliatywnej.
- Krystyna Ptok – Przewodnicząca Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Pielęgniarek i Położnych.
- Grażyna Wójcik – Prezes Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego.

Naczelna Rada
Pielęgniarek i Położnych

Uchwała Nr 136/VI/2013
Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych
z dnia 4 grudnia 2013 r.

w sprawie przyjęcia katalogu czynności wykonywanych przez opiekuna medycznego u osoby chorej i niesamodzielnej na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki

Na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 1 lipca 2011 r., o samorządzie pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr 174, poz. 1038 z późn. zm.) oraz art. 4 ust. 1 pkt 3 i 6 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2011 r., Nr 174, poz. 1039 z późn. zm.), uchwała się co następuje:

- § 1. Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych przyjmuje katalog czynności wykonywanych przez opiekuna medycznego u osoby chorej i niesamodzielnej na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki oraz indywidualną kartę zleceń pielęgniarskich.
- § 2. Katalog czynności wykonywanych przez opiekuna medycznego u osoby chorej i niesamodzielnej na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.
- § 3. Indywidualna karta zleceń pielęgniarskich stanowi załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.
- § 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Sekretarz NRPiP

Joanna Walewander

Prezes NRPiP

Grażyna Rogala-Pawelczyk

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 136/VI/2013 Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych z dnia 4 grudnia 2013 r. ws. przyjęcia katalogu czynności wykonywanych przez opiekuna medycznego u osoby chorej i niesamodzielnej na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki

**KATALOG CZYNNOŚCI
WYKONYWANYCH PRZEZ OPIEKUNA MEDYCZNEGO
U OSOBY CHOREJ I NIESAMODZIELNEJ
NA ZLECENIE I POD NADZOREM PIELEGNIARKI**

1	słanie łóżka z chorym
2	toaleta jamy ustnej
3	mycie głowy w łóżku
4	toaleta całego ciała w łóżku
5	toaleta całego ciała pod natryskiem
6	toaleta całego ciała w wannie
7	higiena intymna
8	ułożenie pacjenta i zmiana pozycji ułożeniowej
9	zmiana bielizny osobistej i pościelowej w łóżku
10	toaleta przeciwoleżynowa
11	zastosowanie udogodnień w łóżku
12	zastosowanie materaca p/odleżynowego
13	pomiar ciśnienia tętniczego krwi
14	pomiar tętna
15	pomiar temperatury
16	pomiar oddechów
17	pomiar masy ciała
18	pomiar wzrostu
19	przygotowanie i założenie okładu zimnego suchego
20	przygotowanie i założenie okładu zimnego wilgotnego
21	przygotowanie i założenie okładu ciepłego suchy
22	przygotowanie i założenie okładu ciepłego wilgotny
23	karmienie przez zgłębnik i gastrostomię
24	wymiana worka stomijnego
25	założenie i zmiana cewnika zewnętrznego (nakładki na pręcie wykonanej z miękkiego silikonu, przez którą mocz spływa do worka na mocz)
26	wymiana worka na mocz
27	wymiana worka zewnętrznego na stolec
28	stawianie baniek próżniowych
29	przewodzenie dobowej zbiórki moczu
30	kontrola oddawania moczu i stolca
31	wykonanie ćwiczeń biernych w łóżku
32	pomoc w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego
33	pomoc w przygotowaniu pacjenta do badań diagnostycznych wykonywanych przez pielęgniarkę
34	asystowanie pielęgniарce podczas wykonywania zabiegów pielęgniarских
35	asystowanie pielęgniарce w zastosowaniu przymusu bezpośredniego

Naczelna Rada
Pielęgniarek i Położnych

Uchwała Nr 176/VI/2014
Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych
z dnia 19 marca 2014 r.

w sprawie zmiany uchwały nr 136/VI/2013 NRPiP z 4 grudnia 2013 r. dotyczącej katalogu czynności wykonywanych przez opiekuna medycznego u osoby chorej i niesamodzielnej na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki

Na podstawie art. 22 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 1 lipca 2011 r., o samorządzie pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr 174, poz. 1038 z późn. zm.) oraz art. 4 ust. 1 pkt 3 i 6 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. z 2011 r., Nr 174, poz. 1039 z późn. zm.), uchwała się co następuje:

§ 1. Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych przyjmuje zmianę, to jest wykreślenie pozycji zawartej w pkt 23 – karmienie przez zagłębnik i gastrostomię, załącznika nr 1 do uchwały nr 136/VI/2013 NRPiP z 4 grudnia 2013 dotyczącej katalogu czynności wykonywanych przez opiekuna medycznego u osoby chorej i niesamodzielnej na zlecenie i pod nadzorem.

§ 2. Katalog czynności wykonywanych przez opiekuna medycznego u osoby chorej i niesamodzielnej na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Sekretarz NRPiP

Joanna Walewander

Prezes NRPiP

Grażyna Rogala-Pawelczyk

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 176/VI/2014 Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych z dnia 19 marca 2014 r. w sprawie zmiany uchwały nr 136/VI/2013 NRPiP z 4 grudnia 2013 r. dotyczącej katalogu czynności wykonywanych przez opiekuna medycznego u osoby chorej i niesamodzielnej na zlecenie i pod nadzorem pielęgniarki

**KATALOG CZYNNOŚCI
WYKONYWANYCH PRZEZ OPIEKUNA MEDYCZNEGO
U OSOBY CHOREJ I NIESAMODZIELNEJ
NA ZLECENIE I POD NADZOREM PIELEGNIARKI**

1	słanie łóżka z chorym
2	toaleta jamy ustnej
3	mycie głowy w łóżku
4	toaleta całego ciała w łóżku
5	toaleta całego ciała pod natryskiem
6	toaleta całego ciała w wannie
7	higiena intymna
8	ułożenie pacjenta i zmiana pozycji ułożeniowej
9	zmiana bielizny osobistej i pościelowej w łóżku
10	toaleta przeciwoodleżynowa
11	zastosowanie udogodnień w łóżku
12	zastosowanie materaca p/odleżynowego
13	pomiar ciśnienia tętniczego krwi
14	pomiar tętna
15	pomiar temperatury
16	pomiar oddechów
17	pomiar masy ciała
18	pomiar wzrostu
19	przygotowanie i założenie okładu zimnego suchego
20	przygotowanie i założenie okładu zimnego wilgotnego
21	przygotowanie i założenie okładu ciepłego suchy
22	przygotowanie i założenie okładu ciepłego wilgotny
23	wymiana worka stomijnego
24	założenie i zmiana cewnika zewnętrznego (nakładki na pręcie wykonanej z miękkiego silikonu, przez którą mocz spływa do worka na mocz)
25	wymiana worka na mocz
26	wymiana worka zewnętrznego na stolec
27	stawianie baniek próżniowych
28	prowadzenie dobowej zbiórki moczu
29	kontrola oddawania moczu i stolca
30	wykonanie ćwiczeń biernych w łóżku
31	pomoc w korzystaniu ze sprzętu rehabilitacyjnego
32	pomoc w przygotowaniu pacjenta do badań diagnostycznych wykonywanych przez pielęgniarkę
33	asystowanie pielęgniarce podczas wykonywania zabiegów pielęgniarskich
34	asystowanie pielęgniarce w zastosowaniu przymusu bezpośredniego